

Een effectief sociaal beleid voor Antwerpen

Nabijheid, samenwerking en vertrouwen staan centraal

Nog steeds is er in Antwerpen een grote groep mensen die problemen heeft om de zorg te krijgen die ze verdienen. Het platform stoparmoede.nu schat ze op meer dan 20% van de Antwerpenaren.

Mensen die verloren lopen in het aanbod van diensten, die ofwel de juiste informatie niet vinden, ofwel ze niet verstaan, of voor wie de administratieve stappen die gezet moeten worden te zwaar zijn.

Het platform omschrijft hen als 'mensen met een verhoogd risico op armoede, laaggeletterden, mensen met een klein of geen netwerk, ouderen, eenoudergezinnen, alleenstaanden, mensen met een beperking en mensen met een psychosociale kwetsbaarheid.'

Om er als zorgverstrekkers en sociale werkers voor te zorgen dat die mensen wél vlot de ondersteuning krijgen die ze verdienen, moet het sociaal beleid van de stad zich op een heel andere manier organiseren.

Groen Antwerpen heeft hiervoor een plan opgesteld, met drie sleutelvoorstellen:

- **In elke wijk een sociaal wijkcentrum**
- **Weg met de kokers: zorg en gezondheidszorg komen samen**
- **Betrokkenheid van en vertrouwen in middenveld: alle dwangbuizen gaan uit.**

In elke wijk een sociaal wijkcentrum

Om de zorg eenvoudig toegankelijk te maken, moet ze om de hoek aanwezig zijn. Op een plek die vertrouwd is en waar iedereen zich welkom voelt. Het jaarboek "armoede en sociale uitsluiting" van de UA (OASes) stipt aan dat de nood hoog is om armoede lokaal te bestrijden.

Groen wil in 14 wijken een **sociaal wijkcentrum**. In sommige wijken verder bouwend op wat er bestaat, in andere helemaal nieuw. Een sociaal wijkcentrum is een combinatie van ontmoeting, sociaal-culturele mogelijkheden en zorg.

Door het wijkniveau als ruggengraat te gebruiken van het sociaal beleid, kan er veel meer preventief en proactief gewerkt worden. Mensen zijn geen anonieme nummers of papieren dossiers, maar gekende buurtbewoners. Problemen worden sneller gedetecteerd, de oplossingen worden ook onmiddellijk samen gezocht. Geen voortdurende doorverwijzingen, maar onmiddellijke oplossingen.

Weg met de kokers: zorg en gezondheid komen samen

In de volgende bestuursperiode willen we de sociale wijkcentra gekoppeld zien aan een wijkgezondheidscentrum. Welzijn en gezondheidszorg moeten op één plek te vinden zijn. Die bestaande kunstmatige opdeling moet dringend verlaten worden. Doktersbezoek zorgt onder meer voor vertrouwen en vertrouwdheid, en is een opstap om andere problemen ook aan te pakken.

De Vlaamse gelden die uitgetrokken worden voor Welzijn en voor Gezondheid die naar Antwerpen vloeien, willen we op wijkniveau spenderen, volgens participatief opgestelde sociale wijkplannen.

We vertrekken vanuit betrokkenheid van en vertrouwen in middenveldpartners: alle dwangbuizen gaan uit

De sociale wijkplannen worden opgesteld door overheid, middenveld, zorgvragers én buurtbewoners.

De bureaucratische controle van de middenveldpartners maakt plaats voor genoeg tijd voor het echte werk, namelijk begeleiding van mensen. We introduceren nieuwe vormen van zinvolle impactmeting.

En het middenveld kan uiteraard haar belangrijke en kritische signaalfunctie behouden. Alle dwangbuizen gaan uit.

In dit dossier werken we de visie van Groen op een ander sociaal beleid verder uit.

Meer écht sociaal werk op straat en in de buurt, Antwerpen kan dat!

Kwetsbare burgers vinden in onze stad moeilijk de weg naar gepaste ondersteuning als het moeilijk gaat. **Groen wil sociaal werk en zorg bereikbaar maken voor iedereen**, zeker voor mensen die die zorg het meest nodig hebben. Nu komt zorg dikwijls te laat. Door drempels, door wachtlijsten, doordat mensen niet op tijd hulp durven vragen, het is immers 'hun eigen schuld' volgens het conservatief discours van het huidige stadsbestuur. Zo duwt het beleid mensen die het moeilijk hebben in de marge. Tot het te laat is, als mensen met psychische mentale, relationele en financiële problemen, of doordat ze gewoon ouder worden, het echt niet meer redden en armoede te zichtbaar wordt.

Groen wil niet dat sociaal werk nog verder ingezet wordt als wasverzachter voor een 'propre' stad zonder dat er naar structurele oplossingen gezocht wordt.

Warme wijken als bouwsteen voor sociaal werk en buurtzorg

Groen kiest voor een radicaal ander model. Wij willen sociaal werk en zorg die toegankelijk zijn voor iedereen, heel dicht bij mensen, in de buurt, op de straat, bij de mensen thuis. Sociaal werk is geen bureauwerk maar leeft waar mensen leven. Sociaal werk gaat naar de mensen toe en wacht niet tot ze 'gemotiveerd' zijn om zelf hun problemen op te lossen. Wij willen warme wijken waar mensen voor elkaar zorgen en niet beschaamd zijn als het even wat moeilijker gaat, **het individuele schuldmodel moet weg!**

Groen wil in elke buurt in de stad ontmoetingsplekken waar mensen zich thuis voelen. Waar mensen terecht kunnen voor niet-zorg-gerelateerde zaken zoals een gezellige buurtmaaltijd, een feestje voor Martha van de bakker die 80 is geworden, waar je kan leren fietsen of waar burens elkaar helpen om spullen te repareren of samen te tuinieren. **Op die buurtplekken wil Groen deskundig sociaal werk, nabije buurtzorg en goede dienstverlening, ook voor wie niet met de computer overweg kan: het sociaal wijkcentrum.**

In elke wijk brengen we burgers, middenveldorganisaties en lokale overheid samen om een ontmoetings- en buurtzorgplan op maat van hun buurt op te stellen, **een sociaal wijknetwerk.** Dat proces wordt georganiseerd en ondersteund door de lokale overheid en de middenveldorganisaties. Maar de doelstelling is dat de bewoners van de wijk, ook de kwetsbare bewoners in al hun diversiteit, het stuur in handen houden. Antwerpenaren zijn solidair. Als we vervreemding tegen gaan, werken we aan een stevig draagvlak voor een solidaire stad.

Echt sociaal werk gaat uit van tijd en vertrouwen

Het is merkwaardig om vast te stellen hoe allerlei efficiëntie-oefeningen gezorgd hebben voor bureaucrativering en vervreemding in het sociaal werk en de zorg. **Groen kiest voor een bottom-up model waarin burgers, middenveldorganisaties en lokale overheid de handen in elkaar slaan om sociale problemen aan te pakken.** We geven ook financiële middelen in handen van de lokale sociale zorggemeenschap.

Sociale en zorgproblematieken zijn soms zeer complex en vragen deskundigheid. Groen wil die deskundigen inzetten in lokale zorgnetwerken, in de buurt, op straat en bij de mensen thuis,

niet in onbereikbare instellingen. **Wij willen de regie van de zorg terug geven aan sociaal werkers en zorgkundigen, die in oprechte dialoog trajecten ontwikkelen op maat van mensen die die zorg nodig hebben.** Zonder hun leven over te nemen en met veel behoedzaamheid voor (het herstel van) de natuurlijke netwerken die mensen versterken. Dat vergt vertrouwen en tijd! En die wil Groen geven.

Sociaal werk en zorg werken met gemeenschapsmiddelen en moeten die middelen verantwoorden. Maar de uit bureaucratische controle en wantrouwen ontstane regeldruk die werkers weghoudt van hun echte werk, vervangen we door intelligente sociale impactmeting. **Samen met de academische wereld, praktijkwerkers en hulpvragers werken we aan de verdere ontwikkeling van goede modellen voor sociale impactmeting** (bv. het CAIMeR model).

Sociaal werkers houden de vinger aan de pols van de samenleving. Zij worden geconfronteerd met wat er scheef loopt en wie er uitgesloten wordt, op de huisvestingsmarkt, op de arbeidsmarkt, in het onderwijs en in de zorg zelf. Echt sociaal werk werkt niet alleen individueel aan de problemen van mensen maar ook structureel om de oorzaken van die problemen weg te werken. **Dat dit tot een kritische houding t.a.v. beleid leidt, is voor Groen logisch. Die vrijheid om pijnpunten aan te geven en desnoods tegen de schenen te schoppen, moet in convenanten gegarandeerd worden.**

Buurtzorg en preventie als structureel antwoord op wachtlijsten. Welzijn en gezondheidszorg hand in hand. Bovenlokale middelen lokaal inzetten.

De druk op wachtlijsten in de zorg voor mensen met een beperking, de bijzondere jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de thuislozenzorg is immens groot. Kwetsbare mensen komen vaak niet tot de zorg waar ze recht op hebben. Ook hier kiest Groen voor een beleidsshift, de vermaatschappelijking van zorg gaat ervan uit dat ook wie het moeilijk heeft door psychisch lijden, door mentale problemen of door een moeilijke gezinssituatie recht heeft op een plek in de maatschappij en recht heeft om daar de nodige zorgen te krijgen. Mensen moeten niet weggestopt worden in (dure) instellingen. Het is ondertussen internationaal aangetoond dat een *"housing first-aanpak"* effectief is in de aanpak van chronische thuisloosheid, die meestal een combinatie is van psychische en mentale problemen met verslaving als overlevingsstrategie. Groen gaat voluit voor *housing first*.

Veel sociale en zorgactoren worden door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd. **Groen wil een breed akkoord met Vlaanderen dat bepaald dat deze middelen via het lokaal sociaal beleidsplan mee ingezet worden in de lokale netwerken.** Initiatieven zoals het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) waarin OCMW Sociale Diensten, Centra voor Algemeen Welzijnswerk en Diensten Maatschappelijk Werk van de mutualiteiten zich verbinden om hun middelen gezamenlijk in te zetten, zal Groen ten volle ondersteunen. Ook de ontwikkeling van de eerstelijnszones (ELZ) in de gezondheidszorg verdient alle steun. Beide initiatieven (GBO en ELZ) moeten voor Groen op wijkniveau verbonden worden. Het onderscheid tussen sociaal werk, welzijnzorg en gezondheidszorg is kunstmatig. **Groen gaat voor de verdere ontwikkeling van wijkgezondheidscentra die goed ingebed worden in de sociale wijkcentra.**

Maar het kan verder gaan. Ook in de zorg voor mensen met een beperking, in de jeugdzorg (inclusief de huizen van het kind), de geestelijke gezondheidszorg en de bejaardenzorg kan een meer preventieve inzet om problemen tijdiger te detecteren én een maatschappelijke aanpak (woonbegeleiding, contextbegeleiding,...) op termijn de druk op de zwaardere

zorgvormen verminderen. Vermaatschappelijkte zorg vergt een maatschappij die zorg wil opnemen. **Ook hier is het wijkniveau uiterst geschikt om burgers te betrekken bij de zorg in hun buurt, om zo het draagvlak te verhogen.**

Bovenlokale problemen zoals huiselijk geweld, thuisloosheid en samenwerking justitie - politie - welzijn: integrale samenwerking.

Sommige problematieken kunnen niet enkel op wijkniveau aangepakt worden maar vergen een samenwerking op stedelijk niveau. Groen ondersteunt de toenadering die er de laatste jaren geweest is tussen welzijns- en gezondheidsactoren, justitie en politie. Er is erkenning gegroeid voor elkaars werk en er is goed gezocht op welke vlakken beter kan samengewerkt worden. Groen zal verder de ontwikkeling van een integrale aanpak van gezinsgeweld (CO3 en de doorontwikkeling van het Family Justice Center 'Veilig Thuis') ondersteunen. Ook de bestrijding van chronische thuisloosheid in het samenwerkingsverband Kadans willen we verder ondersteunen. **Groen wil wel veel meer aandacht voor cliëntparticipatie en respect voor deontologische afspraken. En het moet duidelijk zijn, het doel van de samenwerking is welzijnsbevordering!**

In acute situaties moeten mensen 7 dagen op 7 beroep kunnen doen op crisisinterventie en opvang. **De crisisinterventies van het sociaal werk en de psychiatrie werken een stevig netwerk uit met goede afspraken met de politie.**